

ESTHER VAN WAGENINGEN (DE WINDWIJZER) OVER LERARENPROFESSIONALISERING:

‘Het moet gaan om dat wat je wilt leren en dat wat je wilt weten om jezelf verder te ontwikkelen’

Lerarenprofessionalisering: iedereen is het erover eens dat het belangrijk is, maar hoe en wanneer doe je dat dan? Dat is vaak lastig in de drukke schoolpraktijk van alledag. Steeds meer scholen kiezen daarom voor een mix van bijeenkomsten en e-learning. E-learning Wizard biedt scholen een stappenplan aan voor het opzetten van een professionele leergemeenschap om teamleren te implementeren.

TEKST DAPHNE DOEMGES-ENGELEN
FOTOGRAFIE AANGELEVERD

Basisschool De Windwijzer – onderdeel van Stichting Prisma te Almere – is zo’n school waar deskundigheidsbevordering hoog in het vaandel staat. Toch had directeur Esther van Wageningen tot voor kort nog nooit e-learning ingezet. ‘Vanuit onze visie op onderwijs en de doelen en ambities die daaruit voortvloeien, kijk ik wat het team nodig heeft aan deskundigheidsbevordering. Vanuit dat gegeven maak je keuzes en kijk je hoe je dat organisatorisch vormgeeft in je school. Sinds een aantal jaren bestaan er e-learningcursussen, maar ik was daar altijd huiverig voor omdat het naar mijn idee niet gaat om het behalen van

Willemieke Wakker

NIET IN EEN KEER AFRONDEN

Leerkrachten kunnen e-learningcursussen volgen op het moment dat het hun het beste uitkomt. Groot voordeel is dat de cursussen niet in één keer hoeven te worden afgerond. Een gemiddelde cursus van de Lerarenacademie duurt bijvoorbeeld vier uur, maar kan ook in delen gevolgd worden.

een certificaat en het aan kunnen tonen van je bekwaamheid of groei. Het gaat veel meer om leren van en met elkaar. Mijn vraag was altijd: hoe bereik je dat, als je individueel vanuit je luie stoel of achter je computer een e-learningcursus volgt?’

SCEPTISCH

Van Wageningen was dus sceptisch, maar tegelijk ook nieuwsgierig naar e-learning, omdat ze wist dat er scholen waren die hier

wél enthousiast over waren. ‘Ik vroeg me af: waarom voel ik nog niet zelf die drive om dat te implementeren in mijn team? Juist omdat ik bij lerarenprofessionalisering altijd zit met bepaalde organisatievraagstukken, zoals het aantal studiedagen voor team-scholing, dat beperkt is. Toen een collega-directeur heel enthousiast was over de Lerarenacademie (ook wel Cadenza Highschool genoemd) en de mogelijkheden die zij bieden, besloot ik hem meer te vragen over zijn ervaringen. De Lerarenacademie gaat veel meer uit van de onderzoeksvraag van een team, om vervolgens te kijken welke bronnen je gaat gebruiken om het antwoord te vinden op deze onderzoeksvraag. Eén van die bronnen kan een e-learningcursus zijn. Deze kijk op e-learning sprak me aan.’

VERSCHILLENDE LEERVRAGEN

De schooldirecteur besloot een intakegesprek te doen met E-learning Wizard, het opleidingsinstituut achter de Lerarenacademie, en al snel volgde er in december 2017 een workshop. Van Wageningen: ‘Er werd vanuit E-learning Wizard een workshop gegeven over hoe je vanuit het zicht op ontwikkeling een bepaalde hulpvraag of onderzoeksvraag hebt. En, heel belangrijk:

Samantha Bouwhuis

dat deze vraag per team verschillend kan zijn. We werken op onze school met leerteams, en ondanks dat we binnen de school werken vanuit dezelfde visie en dezelfde ambities, heeft ieder leerteam natuurlijk wel specifieke vragen, afgestemd op de leerlingen die

‘EEN TAPIJT LEGGEN ONDER JE OPLEIDINGSPLANNEN’

E-learning wordt vaak geassocieerd met individueel leren, erkent ook Klaas Bellinga, directeur van E-learning Wizard. ‘Wij zeggen juist: gebruikt het als een megabibliotheek. Je hebt toegang tot al die cursussen. Ga aan de slag met die informatie en zoek er informatie bij om in groepsverband te leren. Dan breng je twee werelden bij elkaar: dankzij de e-learningcursussen kun je je eigen scholing ontwikkelen. Daarmee creëer je feitelijk een lerende organisatie. Die lerende organisatie is belangrijk, omdat het budget voor professionalisering van leerkrachten vaak beperkt is om zomaar de ene na de andere dure training te volgen.

Met onze e-learning beschik je over vijftig cursussen voor leerkrachten¹, zestien voor schoolleiders² en veertien voor ib'ers³. Je kunt er als het ware een tapijt mee leggen onder je opleidingsplannen. Ik zou daarom teams adviseren: ga te kust en te keur grasduinen in de schat van informatie om daar vervolgens samen mee aan de slag te gaan. Zo bevordert je het eigenaarschap van de leerkrachten in hun eigen ontwikkeling. Als je zelf iets uitzoekt, ervaar je immers een beter leerproces dan als een docent het allemaal vertelt voor een groep. Een goede e-learningcursus sluit aan op elke leerstijl: iedereen kan zich in zijn eigen tijd en tempo voorbereiden. Zo biedt e-learning een uitgelezen kans om iedereen op hetzelfde kennisniveau te brengen voorafgaand aan een teambijeenkomst: Flipping the classroom. Hierdoor zie je dat teamleren en e-learning zeker hand in hand gaan.’

¹ De cursussen voor leerkrachten bevatten veel video's en praktische downloads. Het behaalde certificaat kan geregistreerd worden als gevalideerde professionaliseringsactiviteit bij Registerleraar.

² De cursussen voor schoolleiders sluiten af met een eindopdracht gericht op de eigen schoolpraktijk. Deze eindopdracht kan worden ingezonden voor persoonlijke feedback van een ervaren onderwijsadviseur.

³ De cursussen voor intern begeleiders gaan flink de diepte in. In de cursussen vindt de ib'er talloze handvatten voor de praktijk. Zoals voorbeelden en formats voor het maken van groepsplannen of een toetskalender.

‘ In de workshop gingen we in op de vraagstukken van ieder leerteam en ieder team formuleerde een onderzoeksvraag; een pittige klus. ’

ze bedienen. In de workshop gingen we in op de vraagstukken van ieder leerteam en ieder team formuleerde een onderzoeksvraag; een pittige klus. De workshop was heel goed voor ons. Ik vond het leuk om te merken dat leraren dachten dat ze voorlichting kregen over het technische deel van e-learning, maar dat was niet het doel *an sich*. Het moet gaan om dat wat je wilt leren, en dat wat je wilt weten om jezelf verder te ontwikkelen.’

Nienke Maas

GEZAMENLIJK PROCES

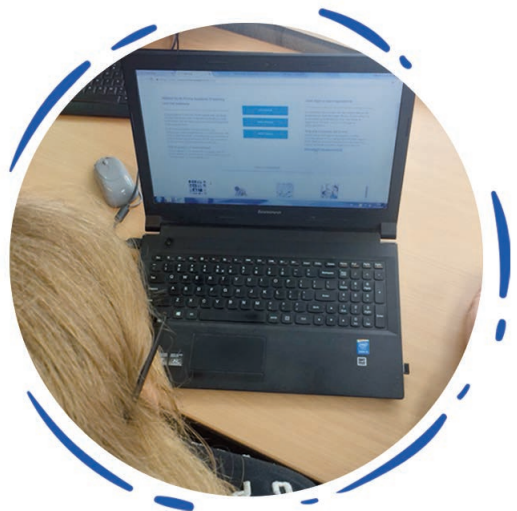
Het gezamenlijke proces staat voor Van Wageningen voorop. ‘Daarom gingen we eerst kijken wat voor ons de leervragen zijn, en welke bronnen we kunnen gebruiken om daar antwoord op te krijgen. Deze aanpak vind ik sterk; je ziet dat mensen binnen een team op een verschillende manier werken en dus leren. Waar de een liever uit een boek leert, gaat de ander juist graag naar een congres om zich te laten inspireren. Het een is niet beter dan het ander, je bent als team aanvullend aan elkaar.’ Elk leerteam van De Windwijzer is op onderzoek uitgegaan welke bronnen gebruikt konden worden om antwoord te geven op de verschillende onderzoeksvragen. ‘Het ene leerteam kon wel een cursus gebruiken van de Lerarenacademie, het andere niet. De bewustwording

kwam op gang dat we van en met elkaar leren, maar verschillende bronnen daarvoor gebruiken.’

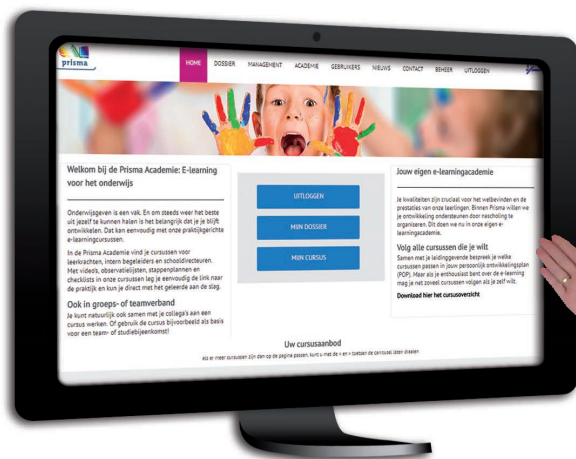
SAMEN ONTWIKKELEN

Het aantal mensen dat de cursussen inmiddels, in maart 2018, heeft gevolgd, verraste de directeur: de helft van het team is er al mee bezig. ‘Ik merk dat er een olievlekwerking van uitgaat. Dat komt omdat ik als directeur niet iets opleg aan mijn team; het gaat meer vanuit hun eigen bewustwording en onze gezamenlijke visie op onderwijs. Zo raken de leerkrachten enthousiast voor een e-learningcursus. Waar de een wat sneller volgt dan de ander, kan ik als directeur wel waar nodig processen beïnvloeden.

In functioneringsgesprekken kijk ik met iedere collega of er is ingelogd, wat het diegene brengt en als er nog niet is ingelogd, wat er nodig is om die stap te zetten.’ Volgens Van Wageningen is er in dit proces ook een belangrijke rol voor het management weggelegd. ‘Jij als directeur moet goed in staat zijn om verbinding en samenhang in de doelen van je school aan te brengen. Dan wordt e-learning en teamleren niet ervaren als een taak die erbij komt, maar als iets wat onderdeel is van de gezamenlijke ontwikkeling.’

Harmien van Elp

Het team van De Windwijzer werkt in de eigen academie van de Stichting Prisma, met daarin de cursussen van E-learning Wizard.

Esther van Wageningen (directeur De Windwijzer in Almere).

MEER OVER DE WORKSHOP

De workshop die het team van De Windwijzer volgde, is *Werken met de Leidraad structurele onderwijsverbetering*. Deze geeft een aanzet om het onderwijs binnen de school op structurele wijze te verbeteren. In een optimale situatie werken leerkrachten samen aan de onderzoeksvragen en de daaruit voortvloeiende onderwijsverbetering. Dit wordt in beginsel ook wel een *professionele leergemeenschap* (PLG) genoemd.

Stappenplan opzetten PLG

E-learning Wizard biedt scholen een stappenplan aan voor het opzetten van deze PLG om teamleren te implementeren. Dit stappenplan – de Leidraad structurele onderwijsverbetering – is te vinden in elke e-learningcursus van de Lerarenacademie. Er zijn zes stappen die in principe aan elke leervraag gekoppeld kunnen worden. Het complete stappenplan kunt u gratis opvragen bij E-learning Wizard.

Stuur een mail naar Klaas Bellinga: klaas@e-learningwizard.nl of bel met **06 - 51 50 33 07**.

Opzet van de workshop

- Het team levert 3 weken voor de bijeenkomst een (instructie)onderwerp naar keuze aan rondom het thema 'de effectieve les'.
- In de workshop maakt het team een start met onderzoekend leren aan de hand van de 'Leidraad structurele onderwijsverbetering'.
- De Leidraad sluit perfect aan op de cursussen in de lerarenacademie.
- Het team gaat in de workshop aan de slag met het zelfgekozen onderwerp.
- In de periode na de workshop gaat het team zelfstandig aan de slag en past de Leidraad toe op het gekozen onderwerp.

Lerarenacademie

 Blij in je vak!

Kijk voor meer informatie op: www.lerarenacademie.nl.